

ԳԱՅԱՆԵ ԳԵՈՐԳԻԻ ՄԱԽՄՈՒՐՅԱՆ

Էլ. փոստ՝

ggmakhm@hotmail.com

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Ծննդյան տարեթիվ՝

11.04.1955

Ծննդավայր՝ ՀՀ, ք. Երևան

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտի արտադրությունից կտրված ասպիրանտ (թեկնածուական ատենախոսություն՝ «Սովետահայ մշակույթի ձևավորման և զարգացման հարցերը ԱՄՆ-ի արդի պատմագրության մեջ: (Քննադատական վերլուծություն:») (պաշտպանել է 1983 թ. ապրիլի 29-ին և ստացել պատմական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան, դոկտորական ատենախոսություն՝ «1918-1920 թթ. Հայաստանի Հանրապետությունը Մեծ Բրիտանիայի քաղաքականության մեջ» (պաշտպանել է 2009 թ. հունիսի 12-ին և ստացել պատմական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճան)

1983-2009
2009-

Ա. Մ. Գորկու անվան Կիևի Պետական մանկավարժական ինստիտուտի պատմության ֆակուլտետ, կարմիր դիպլոմ

1973-1978

Ուխտը Դոնեցկի մարզ, ք. Մարիուպոլի հ. 7 և Կիևի մարզ, ք. Բրովարի, հ. 5 միջնակարգ դպրոց

1962-1972

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՓՈՐՁ

ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտի Ջարգացած սոցիալիզմի պատմության բաժնի կրտսեր գիտաշխատող (1982 թ.), գիտաշխատող (1986 թ.), ավագ գիտաշխատող (1991 թ.) և Նորագույն պատմության բաժնի առաջատար գիտաշխատող (2010 թ.)

2010 – առ այսօր

ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտի միջազգային կապերի գծով գիտա-

1984 – 1995

կան քարտուղար (1984–1995 թթ.) և ՀՀ ԳԱԱ Միջազգային կապերի հանձնաժողովի անդամ (1991–1995 թթ.)

ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտի երիտասարդ գիտնականների և մասնագետների խորհրդի նախագահ և ՀՀ ԳԱԱ երիտասարդ գիտնականների և մասնագետների կոորդինացիոն խորհրդի գիտական քարտուղար

1984 – 1995

ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտի գիտական խորհրդի անդամ

2013 – առ այսօր

ԼԵԶՈՒՆԵՐԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն, ուկրաիներեն՝ կրավորական

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

WINDOWS 10, MS Office, Internet, Adobe Reader, AdobeABBYY finereader, CorelDRAW, ZOOM, անձնական էջեր 2003–ից <http://gmakhmourian.research.sci.am> 25 ՄԲ ծավալով և 2017–ից՝ www.academia.edu կայքում

ԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿ

Հայկական հարց, Հայերի ցեղասպանություն, 1918–1920 թթ. Հայաստանի Հանրապետություն, ԱՄՆ–ի, Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի քաղաքականությունը ՀՀ նկատմամբ 1917–1923 թթ., Ղարաբաղյան շարժում 1988–1994 թթ., բարեփոխումների խնդիրներն արդի Հայաստանում:

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ (կոչումներ, պարգևներ և այլն)

1983–1991 թթ. դասախոսել է Վ. Բրյուսովի անվան Երևանի օտար լեզուների ինստիտուտի անգլո-պատմական բաժանմունքում, Եվրոպայի և Ամերիկայի նոր պատմություն, նոր ժամանակաշրջանի Եվրոպական մշակույթ առարկաներ: 1992–1995 թթ.՝ Երևանի «Դավիթ Անհաղթ» ուսումնագիտական կենտրոնի ամերիկաբանության բաժանմունքում, իրականացրել է Մեծ Բրիտանիայի և ԱՄՆ–ի նոր ու նորագույն պատմության դասընթացներ:

1978 թ. Կիևի Պետական մանկավարժական ինստիտուտի դիպլոմային աշխատանքը

պաշտպանած առաջին հասարակագետը, 1980 թ. նրա հիմնադրույթներն հրապարակվել են ՈւՆԵՍԿ ԳԱ-ի լույս ընծայած ժողովածուում:

1981–1982 թթ. Հայաստանի ԳԱ Լենինյան թոշակի արժանացած առաջին հասարակագետը:

1985 թ. եղել է ԽՍՀՄ երիտասարդ հասարակագետների մրցույթի հաղթող:

1988 թ.՝ Գիտական համագործակցության մասին խարհրդա-ամեիկյան պայմանագրի շրջանակներում կատարել է գիտական գործուղում ԱՄՆ:

1990 թ. ապրիլի 17–21-ին Հայաստանում առաջին անգամ գումարված «Հայերի ցեղասպանություն. պատմություն, տեսություն, քաղաքական պատասխանատվություն» միջազգային գիտաժողովի կազմակերպիչի գիտական քարտուղար, անգլերեն ներկայացված զեկուցումը հրատարակվել է:

1990 թ. հոկտեմբերին եղել է Հայաստանում հրավիրված ազգաբան սոցիոլոգների խորհրդա-ամերիկյան 4-րդ սիմպոզիումի փորձագետ: Նոյեմբերին Մեխիկոյում գումարված «Սոցիալիզմը 21-րդ դարի շեմին» գիտաժողովի մասնակից, Համազգային շարժման մասին անգլերեն ներկայացված զեկուցումը հրատարակվել է իսպաներեն լեզվով:

1997–1998 թթ. կատարել է ՀՀ ԳԱԱ ԱՄՆ-ի հետ կնքված առաջին միջազգային պայմանագիրը, Պատմության ինստիտուտի և Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիայի համալսարանի Մերձավոր Արևելքի ուսումնասիրման Ֆոն Գրյունեբաում կենտրոնի միջև: 2007 թ. հրատարակվել է 912 էջի ծավալով գիտական թարգմանություն՝ Ակադեմիայի արտասահմանյան անդամ Ռ. Հովհաննիսյանի «1918–1920 թթ. Հայաստանի Հանրապետությունը» քառահատորից:

2011 թ. մարտից – առ այսօր դասախոսություններ է ներկայացնում Արցախի զորամասերի զինվորներին՝ ՀՀ պաշտպանության նախարարի առընթեր գործող հասարակական խորհրդի կազմում:

ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ա) մենագրություն.

1. Лига Наций, Армянский вопрос и Республика Армения, Ереван, Артагерс, 1999, 176 с.
2. Политика Великобритании в Армении и Закавказье 2 1918–1920 гг., Ереван, Лусакн, 2002, 309 с. Տեղադրված է՝ <http://www.academia.edu/34652296>
3. Новая история Армении в трудах современных зарубежных авторов (авторы Р. Саакян, Г. Махмурян, Н. Ованнисян, А. Манучарян), Ереван, НАН Армении, 1993, 287 с., гл. IV: Вопросы

новой истории Армении в современной историографии США, с. 115–158, 264–272.

4. Армения в политике США 1917–1923 гг., Ереван, Институт истории НАН РА, 2018, 608 с.
Տեղադրված է՝ <http://www.academia.edu/29683787>

բ) ժողովածու.

1. Крах антирабочей политики консервативного правительства Великобритании в 1970–1974 гг., «Социальная природа буржуазных партий в современном капиталистическом мире. Сборник научных трудов», Киев, Наукова думка, 1980, с. 143–161, в соавторстве.

գ) ամբողջություն.

1. Армения в документах Государственного департамента США 1917–1920 гг., Сост. и пер. с англ., Ереван, Ин-т истории НАН РА, 2011, 516 с. и 2-е доп. изд. Տեղադրված է՝ <http://www.academia.edu/34233869>
2. Armenia in Documents of the U.S. Department of State 1917–1920, Comp. and transl., Yerevan, Institute of History, NAS RA, 2020. Տեղադրված է՝ <http://www.academia.edu/12026790>

դ) գիտական թարգմանություններ.

1. Р. Ованнисян, Международные отношения Республики Армения 1918–1920 гг., Пер, с англ., Ереван, Тигран Мец, 2007, 912+8 с.
2. Р. Ованнисян, Соединенные Штаты Америки и Армения: мандат и границы, 1920 г. // Историко-филологический журнал, Ереван, N 2, 1995, с. 119–136 и N 2, 1997, с. 59–70.

ե) խմբագրված.

3. Հ. Բ. Աբրահամյան, Խորհրդային Հայաստանը համազգային պայքարի տարիներին (1988–1990 թթ.), Պատասխ. խմբ. Գ. Գ. Մախմուրյան, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ ՊԻ, 2019, 384 էջ, հեղինակային իրավունքով: Տեղադրված է՝ <http://www.academia.edu/42291595>

Հ Ո Դ Վ Ա Ծ

1. Основные концепции современной американской историографии о развитии национальных культур в СССР, «Совместная научная сессия молодых ученых Институты истории Академий наук Азербайджанской, Армянской и Грузинской ССР, посвященная 60-летию установления Советской власти в Закавказье. Тезисы докладов», Ереван, АН АрмССР, 1980, с. 27–29.
2. Критика некоторых концепций американской историографии становления и развития социалистических культур в СССР, «Вопросы идеологической борьбы на современном этапе», Ереван, АН

- АрмССР, 1982, с. 176–196.
3. Развитие культур народов СССР в трактовке американских советологов. // Вопросы истории, М., N 2, 1983, с. 164–169.
 4. Культура Советской Армении в современных публикациях историков США, «Буржуазная историография образования и развития СССР, (Критический анализ новейших концепций)», М., ИНИОН и Ин-т истории СССР АН СССР, 1983, с. 190–205.
 5. Оценки уровня развития советской армянской культуры в современной исторической литературе США, «Тезисы докладов 17-й сессии молодых научных сотрудников Института истории АН АрмССР», Ереван, АН АрмССР, 1983, с. 33–36.
 6. Национальные культуры в советологии США (на материале советской армянской культуры), «Великий Октябрь и образование СССР в современной идеологической борьбе», Школа молодых ученых–историков социалистических стран, Фрунзе, Илим, 1984, с. 279–286.
 7. Всесоюзная научная конференция «Октябрьская революция и молодежь» // Вестник общественных наук АН АрмССР, Ереван, N 1, 1984, с. 94–95.
 8. Всесоюзная научная конференция «Октябрьская революция и молодежь» // Вопросы истории, М., N 2, 1984, с. 128–130.
 9. Procesos de modernizacion en Armenia, «El socialismo en el umbral del siglo XXI», Coord. A. Anguiano, Mexico, Universidad Autonoma Metropolitana; Azcapotzalco, Xochimilco, 1991, p. 226–238.
 10. Армянский вопрос, Энциклопедия, Ереван, гл. ред. Армянской энциклопедии, 1991, 25 статей, 28 с.
 11. Журнал «Social Education» (1991, т. 55, N 2) о геноциде // Историко–филологический журнал, Ереван, N 1, 1992, с. 217–219.
 12. Тема геноцида армян в американской историографии (1985–1994 гг.) // Историко–филологический журнал, Ереван, N 1, 1995, с. 39–52, N 2, с. 21–32.
 13. Հայկական հարց, Հանրագիտարան, Երևան, Հայկական հանրագիտարանի գլխավոր խմբագրություն, 1996, 23 հոդված, 28 էջ:
 14. К теории и терминологии геноцида // Вестник общественных наук НАН РА, Ереван, N 1, 1998, с. 76–89.
 15. Англо–американские противоречия и Республика Армения в 1918–1920 гг. // США – Канада: экономика, политика, культура, М., N 3, 2000, с. 84–99.
 16. 1915 թ. ապրիլի 26-ի Լոնդոնի պայմանագիրը Փարիզի վեհաժողովում (1919 թ. ապրիլ – մայիս ամիսներին), «Հայկական հարց», Հայկական հարցի միջազգայնացման 120 ամյակին նվիրված գիտաժողովի նյութեր (6-ը և 23–24-ը նոյեմբերի 1998 թ.), Երևանի «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանի Հայկական հարցի գիտական կենտրոն, Մատենաշար, թիվ 1, Երևան, Արտագերս, 2000, էջ

83–84:

17. Անգլիական ռազմական վարչակարգը Անդրկովկասում և Հայաստանի կառավարությունը (1918 թ. դեկտեմբեր – 1919 թ. օգոստոս) // ՀՀ ԳԱԱ Լրաբեր հասարակական գիտությունների, Երևան, N 2, 2001, էջ 62–80:
18. Лига Наций, Армянский вопрос и Республика Армения // Армянский вестник, М., N 1–2, 2001, с. 116–134, N 1–2, 2002, с. 114–132.
19. Ի՞նչ տուէջ 1918–1919 թթ. Հայաստանի Հանրապետությանը բրիտանական զորքի կէս տարուան առկայութիւնը // Ազդակ, Բեյրութ, N 1, 2003, էջ 31–33:
20. Армянский вопрос на Парижской мирной конференции и британская политика (январь – март 1919 г.) // Вестник архивов Армении, Ереван, N 2, 2006, с. 127–137.
21. Ավետիս Ահարոնյանի 1919 թ. հուլիսի 28-ի և 30-ի նամակները Փարիզից // Բանբեր Հայաստանի արխիվների, Երևան, N 1–2, 2007, էջ 70–83, համահեղինակությամբ:
22. Архив Уинстона Черчилля об Андранике Озаяне // Вестник общественных наук НАН РА, Ереван, N 2, 2007, с. 102–111.
23. Губернаторство Карабах–Зангезур и британская политика 1918–1919 гг. в Карабахе, «Շուշին հայոց քաղաքակրթության օրրան», Շուշիի ազատագրման 15-րդ տարեդարձին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութեր, Երևան, Գիտություն, 2007, с. 150–174.
24. Дипломатия Республики Армения в январе – апреле 1920 г. // Историко-филологический журнал, Ереван, N 2, 2007, с. 82–96.
25. Лондонский договор 26 апреля 1915 г. На Парижской мирной конференции (апрель – май 1919 г.), Вопросы истории Армении, Сборник научных статей, т. 8, Ереван, Ин-т истории НАН РА, 2007, с. 252–274.
26. Пограничные проблемы Республики Армения и британская политика. Диалог исследователей // Вестник общественных наук НАН РА, Ереван, N 3, 2007, с. 230–245.
27. Социальный кризис, дилеммы внешней политики и угроза геноцида. (Армения и Британия в 1918–1920 гг.), Кантех, сборник научных статей, кн. 4, ред. Л. Арзуманян, Лингвистический университет «Интерлингва», Ереван, Асогик, 2007, с. 142–155.
28. Փաստաթղթեր Խարբերդի նահանգի մասին (1919–1922 թթ.) // Բանբեր Հայաստանի արխիվների, Երևան, N 2, 2008, էջ 75–86:
29. Армянская дипломатия в июле – августе 1919г., Парижское продолжение после Версальского договора, Вопросы истории Армении, Сборник научных статей, т. 9, Ереван, Ин-т истории НАН РА, 2008, с. 218–231.
30. Management of the U.S. relief and the Republic of Armenia, 1918–1920 // Herald of Social Sciences of the

NAS RA, Yerevan, N 1, 2008, p. 96–113.

31. Великобритания и Республика Армения 1918–1920 гг. Опыт имперской Восточной политики в Закавказье и на Парижской мирной конференции, Кантех, сборник научных статей, кн. 1, ред. Л. Арзуманян, Лингвистический университет «Интерлингва», Ереван, Асогик, 2009, с. 147–157.
32. The Armenian Question and the Republic of Armenia in reports of the British Parliament in February – April, 1920 // Herald of Social Sciences of the NAS RA, Yerevan, N 2, 2009, p. 20–32, N 3, p. 19–31.
33. Ավետիս Ահարոնյանի 1920 թ. մարտի 19-ի և 23-ի նամակները Լոնդոնից // Բանբեր Հայաստանի արխիվների, Երևան, N 2, 2009, էջ 109–122:
34. ՀՀ արտաքին քաղաքականության հարցերի արծարծումը Ավետիս Ահարոնյանի Փարիզից ու Սան Ռեմոյից ուղարկված նամակներում // Բանբեր Հայաստանի արխիվների, Երևան, N 1, 2010, էջ 56–71:
35. Попытки регионального сотрудничества и II конференция закавказских республик (9–22 апреля 1920 г.) // Историко-филологический журнал, Ереван, N 3, 2010, с. 54–71.
36. Шуши 1919–1920 гг. в документах Госдепартамента США и Национального архива Армении, Ադրբեջանի պետական ահաբեկչությունը և էթնակական գտումների քաղաքականությունը Լեռնային Ղարաբաղի դեմ, Միջազգային գիտագործնական կոնֆերանսի զեկուցումներ, Գիրք 4, Շուշի, Կաճառ, 2010, էջ 61–74:
37. Армянская тематика в британской политике (в свете константинопольских событий 1919–1920 гг.) // Вестник общественных наук НАН РА, Ереван, N 1–2, 2011, с. 363–382.
38. Ավետիս Ահարոնյանի նամակները Սևրի պայմանագրի ստորագրման նախապատրաստական աշխատանքների մասին // Բանբեր Հայաստանի արխիվների, Երևան, N 1–2, 2012, էջ 60–76:
39. Брестский мир 1918 г. в оценке современников и армянской историографии // Историко-филологический журнал, Ереван, N 2, 2012, с. 46–62.
40. От Брест-Литовского мира к Мудросскому перемирию: история невыполнения договоров // Вестник общественных наук НАН РА, Ереван, N 1, 2013, с. 21–39.
41. Ինքնապաշտպանության կազմակերպման հարցերի քննարկումը Հայոց Ազգային խորհրդում (1917 թ. նոյեմբեր – 1918 թ. հունվար) // Բանբեր Հայաստանի արխիվների, Գիտական ժողովածու, Երևան, N 122, 2014, էջ 58–111: Տեղադրված է՝ <http://www.academia.edu/13535045>
42. Հայաստանը և Անդրանիկը ԱՄՆ-ի 1917 թ. Արևելյան քաղաքականության մեջ և Հայող Ազգային խորհուրդը // ՀՀ ԳԱԱ Լրաբեր հասարակական գիտությունների, Երևան, N 3, 2014, էջ 323–343:
43. Հայաստանի Հանրապետության անկախությունը Հայող Ազգային խորհրդի նիստերի արձանագրություններում // Պատմաբանասիրական հանդես, Երևան, N 1, 2014, էջ 214–235:
44. Հովհ. Թումանյանի ելույթները Հայոց Ազգային խորհրդի և Ալեքսանդրապոլի արտակարգ խորհրդակցության նիստերում (1918 թ. ապրիլ – հուլիս) // Պատմաբանասիրական հանդես, Երևան,

N 3, 2014, էջ 237–250:

45. Американские миссионеры о проблемах помощи и репатриации западных армян (по архивным документам 1919–1922 гг.) // Вестник общественных наук НАН РА, Ереван, N 1, 2015, с. 54–69.
46. Արեւմտեան Հայաստանի պաշտպանութեան խնդիրները ԱՄՆի եւ Դաշնակից տէրութիւնների քաղաքականութեան ոլորտում (1917–1918 թթ.) // Հայկազեան Հայագիտական Հանդէս, Պէյրութ, հատ. 35, 2015, էջ 273–292:
47. Հայաստանն ու Հայկական հարցը ԱՄՆ-ի 1917–1918 թթ. քաղաքականության ոլորտում, «Առաջին աշխարհամարտը և հայ ժողովուրդը, Պատմության և արդիական խնդիրներ», Միջազգային գիտա-ժողովի գեկուցումների ժողովածու, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ ՊԻ, 2015, էջ 158–171:
48. Արևմտահայ դիվիզիան և ԱՄՆ-ի քաղաքականությունը 1917–1918 թթ., Անդրանիկ Օզանյան–150, հոդվածների ժողովածու, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ ՊԻ, 2015, էջ 49–76:
49. The Harbord Mission reports on Armenia, 1919, in the U.S. Department of State Archives // Fundamental Armenology, Yerevan, N 2, 2015, p. 423–450, <http://www.fundamentalarmenology.am>
50. Collection of papers relating to the Armenian district of Nakhijevan (1918–1920) from the U.S. Department of State and the National Archives of Armenia // Fundamental Armenology, Yerevan, N 2, 2016, p. 346–381, <http://www.fundamentalarmenology.am>
51. Александрополь 1918–1920 гг. в документах Госдепартамента США и Национального архива Армении, Научные труды, т. XIX, Гюмри, Ширакский центр арменоведческих исследований НАН РА, 2016, с. 104–113.
52. Александрополь 1918–1920 гг. в документах Госдепартамента США и Национального архива Армении, «Շիրակի պատմամշակութային ժառանգությունը, հայագիտության արդի հիմնահարցեր», 9-րդ միջազգային գիտաժողով, Ջեկուցումների դրույթներ, Երևան, Գիտություն, 2016, с. 108–109.
53. Alexandropol of 1918–1920 in the documents of the U.S. Department of State and the National Archives of Armenia, Shirak Historical and Cultural Heritage: Modern Issues of Armenology, Abstract of papers, 9th International Academic Conference, (Yerevan), Երևան, Գիտություն, 2016, էջ 110–111.
54. Նախիջևանն ըստ Մ. Նահանգների Պետքարտուղարության եւ Հայաստանի Ազգային արխիվի փաստաթղթերի (1918–1920) // Հայկազեան Հայագիտական Հանդէս, Պէյրութ, հատ. 37, 2017, էջ 207–244:
55. Организационная, гуманитарная и политическая деятельность Верховного комиссара Союзников В. Гаскеля в Армении в 1919 г., Вопросы истории Армении, Сборник научных статей, т. 18, Ереван, Ин-т истории НАН РА, 2017, с. 49–75.
56. Армения в политических взглядах Теодора Рузвельта // Историко-филологический журнал, Ереван, N 2, 2017, с. 32–45, в соавторстве.

57. Армянская дипломатия на I Лондонской конференции и вопросы границ (12 февраля – 10 апреля 1920 г.) // Вестник общественных наук НАН РА, Ереван, N 2, 2017, с. 48–69.
58. Обсуждение вопроса об армянском мандате и его границах на последних слушаниях в Сенате США 1 июня 1920 г. // Историко-филологический журнал, Ереван, N 3, 2017, с. 74–90.
59. On the issue of origination and location of the Armenian National Home (in 1920–1922) // Review of Armenian Studies, Yerevan, N 3, 2017, p. 76–97.
60. Проблема Нахичевана в американской политике (1919–1920 гг.) // Историко-филологический журнал, Ереван, N 1, 2018, с. 35–55.
61. Հայրենիքի հետ Արցախի միացման պատմական նշանակությունը (1988–1990 թթ.), Գիտական ընթերցումներ (հոդվածների ժողովածու), Ղարաբաղյան շարժման 30-րդ տարեդարձին նվիրված գիտաժողովի նյութեր, Ստեփանակերտ, ԱրՊՀ, 2018, էջ 448–452: Տեղադրված է՝ http://www.asu.am/images/stories/30_gitakan.pdf
62. Армения и ее территориальный вопрос на Парижской мирной конференции (18 января – 28 июня 1919 г.) // Историко-филологический журнал, Ереван, N 3, 2018, с. 104–124.
63. Սևրի դաշնագիրը և ԱՄՆ-ի քաղաքականությունը Հայաստանի Հանրապետության նկատմամբ 1919–1920 թթ., «Հայաստանի Հանրապետություն–100» միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ ՊԻ, 2018, էջ 284–294:
64. Севрский договор и Республика Армения в политике США 1919–1920 гг. // Вестник общественных наук НАН РА, Ереван, N 2, 2019, с. 72–86.
65. От Сардарапата до Батума: армянская эпопея и период полураспада Четверного союза (апрель – июль 1918 г.) // Историко-филологический журнал, Ереван, N 3, 2019, с. 83–95.

